

DELA VSKA POLITIKA

Kaj dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Redništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.



Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petina enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 57

Sobota, 20. julija 1935

Leto X

Odkod razpust „Svobode“?

Kakor Poncij Pilat se pere „Slovenec“

O celjskem zletu »Svobode« je tudi meščansko časopisje prineslo objektivna poročila od beogradske »Politike« pa celo do ljubljanskega »Glasa Naroda«. Edino-le »Slovenec« je z debelimi črkami zlobno podarjal, da so socialdemokrati uživali veliko svobode v naši državi in s tem posredno namigaval, kako to, da »Svoboda« še vedno ni razpuščena. Iz nekaj nezrelih mladičev, ki so prišli delat svoje vzklike v Celje, je napravil »Slovenec« večino. »Slovenec« pisanje je dalo povod za razna zasljevanja in za nagel razpust »Svobode«. (Pri tem ni bil zaslišani niti en odbornik »Svobode«.)

Po izvršenem razpustu se je »Slovenec« najprej delal nevednega, potem pa je vso svojo slabo vest izlil v nove strupene napade proti socialistom in v nova lažnjiva zavijanja. Dočim je 16. julija priobčil le eno poglavje iz dekreta o razpustu »Svobode« s podpisom bana dr. Dinke Puca s kratko pripombo, da ni »dobil na vpogled razlogov« za razpust — že drugi dan 17. julija odobrava razpust »Svobode«, pri tem se pa nerodno opravičuje, češ, da »Slovenec« ni dal povoda za razpust. Pri tem dobesedno pravi: »Slovenec« je tedaj poročal zgolj objektivno po svoji poročevalski dolžnosti. Samo nekaj dni prej je pa moral po tiskovnem zakonu priobčiti popravek svojega »objektivnega poročanja«! Ali res mislijo gospodje v Kopitarjevi ulici, da so ljudje tako kratkega spomina?

Tako kakor pri »Svobodi« spreminja »Slovenec« svoje barve tudi o stavki jeseniških kovinarjev: dočim skuša 16. julija iz političnih agitacijskih razlogov kazati svoje simpatije napram stavkujočim kovinarjem in nedolžnost svojih gospodov pri raznih ukrepih, ko piše: »Vsa jeseniška javnost je na strani delavstva. Stavkujoče delavstvo upravičeno pričakuje ... posebno od oblasti moralne opore, zlasti še, ker je danes popoldne dobilo vtis, kakor da so javni organi na strani podjetja.« — A drugi dan že isti »Slovenec« na prvi strani priobčuje izjavo Kranjske industrijske družbe brez vsake pripombe! Da ne govorimo o solidarnosti tiskarne Katoliškega tiskovnega društva z drugimi podjetniki proti stavkujočemu grafičnemu delavstvu!

»Slovenec« bi ne bil »Slovenec«, če ne bi vse te dvojne vloge združeval z apeliranjem na literarne lažikomuniste, češ, da so socialisti kar veseli razpusta svoje močne prosvetne zveze. Dragi gospodje, potemtakem ste se zelo »oddahnili« tedaj, ko je bila prav tako radi neodgovornih študentov razpuščena »Prosvetna zveza«, po Vašem pisanju ste se zelo »oddahnili« in ste že dolgo želeli »razpust »Orla«?!

Gospodje, ob priliki evharističnega kongresa ste se lahko prepričali, da delavci niso prišli na »stanovsko« zborovanje, ki ste ga pripravili za nje. Gospodje, ali ste res tako kratkovidni, da upate, da boste s takim zadržanjem proti vsaki resnični delavski akciji pridobili kakega delavca zase? Ali mar mislite, da bo en sam član razpuščene delavske kulturne in telovadne zveze »Svoboda« vstopil v »Prosvetno zvezo« in »Orla«, čijih obnovitev pripravljate? Gospodje, v davnih, davnih letih ste govorili, da ste »ljudska stranka«. Če

Po narodnem prazniku v Franciji

Levičarski blok postal dejstvo

Pariški poročevalec »Prager Presse« poroča o svojih vtiskih s francoskega narodnega praznika dne 14. t. m. Ta dan je obletnica zavzetja Bastile leta 1789., v kateri so francoski klerikalni monarhi in monarhisti zapirali in mučili neljube osebe. Narodni praznik pomeni torej praznik svobode in demokracije.

Razumljivo je, da so bile ta dan v Parizu vojaške parade. Pomembnejše so pa politične manifestacije, ki so se razdelile na posamezne dele Pariza. Levičarske stranke so imele svoje manifestacije v vzhodnem delu mesta, desničarske v zahodnem. Levičarske stranke so manifestirale najveličastneje. Udeležilo se je teh manifestacij skoro pol milijona ljudi, spreved je trajal od pol 3. do pol 8. ure zvečer, dočim so desničarske stranke spravile na noge največ 30

tisoč oseb, pri katerih je sodeloval takozvani fašistični »Ognjeni križ«.

Te številke dokazujejo, da imajo v Franciji demokratične stranke absolutno premoč. Fašisti imajo svojo organizacijo le v Parizu in niti tukaj niso mogli z vsem desničarskim aparatom spraviti na noge meščanskega elementa, na katerega se naslanjajo.

Iz tega poročila je razvidno, da so poročila o fašističnem gibanju v Franciji pretirana po inozemskem fašizmu. V resnici so v Franciji demokratične sile naroda tako močne in v taki večini, da fašistično gibanje prav nič ne pomeni ter je smešno trditi o fašistični nevarnosti v Franciji.

Manifestacij na levi so se udeležili zlasti socialisti in komunisti, ki imajo tudi v pariški mestni upravi znaten vpliv.

Abesinija pred tribunalom velesil

Italija resno pripravlja vojno z Abesinijo. Okoli 280.000 vojakov spravi do jeseni v Afriko. Ponujajo se ji madžarski (3800) in angleški prostovoljci, da ji pogum še bolj narasča.

Ustanovljeno rabsodišče se ni moglo zediniti na predsednika. Zato ni posredovalo. Dne 25. julija pa bo imel sejo svet Društva narodov. Še pred to sejo bodo imele posebno konferenco velesile Anglija, Italija in Francija, da med seboj »razčistijo« vprašanje ter na seji sveta Društva narodov nastopijo enotno.

Nedvomno je načrt velesil naperjen proti Abesiniji. Abesinija je članica Društva narodov, toda nje protestov in prošenj na tem mestu niso upoštevali. To znači, da hočejo vprašanje velesil rešiti privatno na podlagi kompromisa neglede na posebne interese Abesinije.

Društvo narodov namerava baje izključiti Abesinijo iz Društva narodov na obtožnico Italije, zlasti tudi zaradi suženjstva, ki bi ga Abesinija v zmislu sklepov že bila morala od-

praviti. Ta pritožba je sicer opravičena, toda tudi v modernih kapitalističnih državah imamo danes še izrazitejšo suženjstvo, zakaj belih sužnjev v lastelini niti ne kupujejo, marveč jih puste hirati na cesti.

Po uvidevnosti velesil, kakor trdijo, dobi Italija protektorat nad Abesinijo, čim bo abesinsko vprašanje proglašeno za kolonialni problem.

Italija pošlje potem v Abesinijo nekaj vojske, dokler Abesinci ne izpolnijo vseh pogojev, če ne bi hoteli sprejeti italijanskih zahtev, ki bodo formulirane v zmislu dogovora med navedenimi velesilami.

Čim Abesinijo izključijo iz Društva narodov, ima Italija svobodne roke, v kolikor se ni pogodila z Anglijo in Francijo.

Tako važno vprašanje bi spadalo pred plenum Društva narodov, v katerem bi morale vse države članice imeti enako pravico in veljavo, ker sicer Društvo narodov, oziroma velesile, lahko izgraja male države.

Dvojna kriza?

Da, gospodarska in duhovna.

Gospodarska kriza je posledica izkoriščevalnega sistema v gospodarstvu, ki veča in veča socialno gorje, ker je že eksploatiral ogromno večino naroda.

In duhovna kriza?

Duhovna kriza je posledica gospodarskega terorja in gospodarske demagogije, ki jo porabljajo vsi oni, ki to izkoriščanje zagovarjajo in rabijo. Tudi oni odvrčajo narode od realne izobrazbe, ker ne marajo, da bi se človeštvo izobraževalo socialno, to je, v duhu človečnosti, v duhu, da je človeštvo ena družba in da bi

je še kaj ostalo od nje, potem se poslovi od metod Zaloške ceste, ker sicer vas bo sam Bog preganjal, kakor preganja in kaznuje vaše avstrijske tovariše!

se morala ta družba socialno prilagoditi razvoju, v katerem bi imeli vsi ljudje svobodo in enakopravnost in tudi socialno sigurnost, to je, enakopravnost.

V tem tiči kriza duha, ki utegne človeško kulturo pokopati, če ne pride kultura socialnega duha.

Konference

V Sinai se je mudil princ namestnik Pavle ter se posvetoval z rumunskim kraljem o, najbrže, političnem položaju. — Na Bledu je bil grški general Kondilis ter konferiral s predsednikom vlade dr. Stojadinovičem. Grčija skuša zblizati Italijo z balkansko zvezo. Verjetno so pa bila na dnevnem redu tudi vprašanja avstrijske politike in sodelovanja male antante in balkanske zveze.

Steničarji

Vsako živo bitje, vsaka bilka na polju ima svoje zajedavce, proti katerim se mora boriti, če si hoče ohraniti življenje.

Tudi delavsko gibanje ima svoje zajedavce, steničarje. — Steničarja prav lahko spoznaš: godrnja nad organizacijo, spletkari proti odboru, sicer se pa ne loti nobenega odgovornega posla v društvu; na društvenem zborovanju ali pa še bolj v gostilni ima mogočno besedo, ob prvi nepriliki pa se skrije ali preide na stran delavskih nasprotnikov. Nekateri so take steničarje združili v nekeke krože ali celice, ki naj rovarijo v delavskem gibanju, motijo delavske prireditve in z na videz revolucionarnim, v resnici pa provokatorskim obnašanjem izzivajo preganjanja ali razpust delavskih društev.

Taki steničarji se zarijejo samo tam, kjer društveni odborniki in člani niso dovolj oprežni in sprejemajo v svojo sredo vsakega, ne da bi se prepričali, s kakšnimi nameni vstopa dotičnik v društvo. Bridke izkušnje narekujejo vsem in vsakemu vso opreznost v bodoče in močno disciplino v naših organizacijah. Delavska organizacija ne sme nikdar postati predmet raznih eksperimentov, ampak mora biti stalno vzgojevališče delavstva. Tu se nikdar ne smemo bati zamere. Bolje »se zameriti« človeku, ki je prišel v organizacijo samo zato, da seje v njej razdor in jo razbije, kakor pa žrtvovati celo organizacijo na ljubo takemu škodljivcu, ki se potem izza plota smeji, da se mu je posrečila njegova nakana.

Svoja stanovanja moremo ubraniti pred stenicami samo s čistostjo in redom. Tako se bomo obvarovali tudi steničarjev v našem gibanju s čistostjo svojih ideo in z redom v naših organizacijah.

Zakonodajni odbor?

Vlada dobi s pooblastilnim zakonom pravico revidirati zakone in jih uveljaviti, če ne zboruje narodna skupščina. Da bo stvar vsaj nekoliko parlamentarna, se sestavi poseben odbor iz narodnih poslancev in senatorjev, ki bo izdelane zakone o družtvih, shodih in pogodbah, o volitvah in o tisku pregledal in stavlil izpreminjevalne predloge. Po obravnavi v tem odboru bo vlada zakone redigirala in uveljavila.

Novi izgredi v Nemčiji

Organizacija Stahlhelm razpuščena

Gospodarski položaj v Nemčiji postaja z dneva v dan bolj kritičen. V zadnjem času so se silno dvignile cene življskim potrebščinam, medtem ko so delavske mezde ostale dosedanje, v kolikor niso celo nazadovale. Po celi državi vlada silno nezadovoljstvo. Opozicija se pojavlja povsod, ne da bi jo režim mogel zatreti. Vlada je te dni razpustila svojo organizacijo Stahlhelm, ker je postala nezanesljiva. V Berlinu se ponavljajo protižidovski izgredi. Ostra napetost pa vlada tudi med režimom in katoliško cerkvijo, ki je rjavemu fašizmu pomagala na krmilo.

Bivši voditelji meščanskih strank pridno prireajo seje, konference in shode v nadi, da jim bo mogoče obnoviti stare ali ustanoviti nove stranke.

Pojasnilo delavstva javnosti

Stavka dveh tisoč delavcev na Jesenicah in Javorniku

Vrhovni medstrokovni odbor, ki je sestavljen iz zastopnikov vseh delavskih organizacij pri podjetju Kranjske industrijske družbe in ki vodi zdaj ves položaj na Jesenicah in Javorniku, sporoča vseh javnosti o razlogih stavke in položaju na Jesenicah sledeče:

Po dolgi, skoro tromesečni borbi, je delavstvo lanske pomladi sklenilo s KID kolektivno pogodbo, ki naj bi urejala delovno razmerje med njo in delavstvom. Pogodba je šla celo v tisk in dogovorjen je bil tudi način, kako naj se urejajo vsi nesporazumi v posameznih določilih te pogodbe, kakor tudi vse izpopolnitve in dodatki k pogodbi. Toda kršitve pogodbe od strani tovarne so se kar naprej množile, kar je bil zlasti letos slučaj. Zastopniki podjetja so začetkom sprejemali delavske in organizacijske zaupnike na intervencije, letos pa so vedno bolj začeli intervencije odklanjati, se jim izogibati oz. so nekateri merodajni faktorji celo sploh prezirali delavske zakonito izvoljene zaupnike, kakor tudi zaupnike posameznih strokovnih organizacij. Vse, tudi pismene intervencije niso pomagale in napetost je rasla od meseca do meseca, zlasti, ker so se kršitve kolektivne pogodbe vedno bolj množile. Tudi protesti na inspekcijo dela in vse druge merodajne oblasti so bile brezuspešne.

Posebno številne so bile kršitve na Javorniku. Delavstvo je zaradi tega bilo prisiljeno prijeti za svoje zadnje orožje in je tako stopilo v tovarno na Javorniku v petek, dne 12. t. m. v stavko. Delavstvo vseh treh izmen je ostalo v tovarni, delavske žene pa so prevzele stražo pred tovarno. Na prvem razgovoru z zastopniki podjetja, ki se je vršil v petek zvečer, je priznal zastopnik podjetja, da kršitev pogodbe od strani podjetja obstoja. Tu je bil določen tudi kraj za razprave, in sicer nevtralna tla šole na Javorniku. Delavstvo je postavilo 18 točk za razpravo, ki jih lahko razdelimo v sledeče skupine: priznanje delavskih zaupnikov in organizacij; sprejem delovnega reda in ureditev zaščitnih in zdravstvenih naprav v obratih; odstranitev onih slučajev, ki jih je podjetje zagrešilo s kršitvijo kolektivne pogodbe in povrnitev škode delavcem; obravnava o številnih predlogih, ki jih je delavstvo stavilo v smislu člena 15 kolektivne pogodbe kot njeno dopolnitev in dodatek že pred več meseci in o čemur podjetje proti predpisom kolektivne pogodbe ni hotelo razpravljati in končno ureditev posledic stavke. Zastopniki podjetja so se stalno izmikali rešitvi jedra stvari in so odklanjali nadaljevanje oz. podrobnejše razprave, kakor tudi udeležbo tozadevnih obratnih ravnateljev pri pogajanjih. Tudi so povdarjali, da bodo podrobnejše razpravljali šele, ko bo obratovanje spet v polnem teku. Delavski zastopniki so uvideli, da zastopniki podjetja nimajo resne volje spor čimprej likvidirati ter da nameravajo stvar samo zavleči, in so po pogajanjih, ki so se vršila v soboto in ponedeljek, v ponedeljek pozno zvečer zapustili razpravo. Stavke pred rešitvijo najvažnejših vprašanj na noben način niso mogli ustaviti.

Delavstvo na Savi je vseskozi sledilo s simpatijami borbi javniškega delavstva, ker je bilo, kakor omenjamo že zgoraj, prav tako prizadeto. Ko pa so se pripetili še nekateri slučaj, kakor jih naštevamo spodaj, je ustavilo tudi ono v ponedeljek ob 2. uri popoldne delo in se pridružilo javniškemu delavstvu. Že v ponedeljek zjutraj je bil zabranjen trem delavcem, ki so bili prejšnji teden posojeni v delo na Javornik, vstop v savsko tovarno. Popoldan pred 2. uro so pa prišle delavske žene pred vhod v savsko tovarno, toda tu so jih že pričakali orožniki, ki so jih začeli odganjati. Že pred 2. uro je zasedlo orožništvo vse dohode k tovarni na Savi in je zavračalo delavstvo, ki je hitelo na delo ob 2. uri popoldne. Po teh dogodkih se je delavstvo prve izmene

odločilo, da tovarne ne zapusti, ker ni imelo garancije, da bo pripuščeno prihodnjega dne na delo v tovarno. Njih odločitev je še posebno utrdilo tudi postopanje orožnikov z delavskimi ženami, ki so po 2. uri, ko mož oz. sorcev ni bilo domov iz tovarne, prinesle kosila. Orožniki so odvrčali delavske žene s silo, in so nekatere celo poskodovali. To je prisililo tudi tretjo izmeno, da se je zvečer pridružila prvi in drugi.

Tako počiva delo na Savi in Javorniku popolnoma. V obratih vladata popolni red in disciplina, delavstvo je vedro in čilo in ima polno zaupanje v pravičnost in pravilnost svojih zahtev. V tovarni je postavilo svoje stavkovne straže, ki skrbijo za red in mir in je tako vsa orožniška asistenca, ki ni ravno maloštevilna, popolnoma odveč. Vsa javnost je solidarna z delavstvom in so jeseniški in javniški pridobitni sloji v javen dokaz svoje solidarnosti z delavstvom celo proglasili za danes popoldne šesturno solidarnostno stavko in sklicali za četrtek ob 10. uri dopoldne javno protestno zborovanje.

Pribiti je treba tudi dejstvo, da je nastalo in nastaja mnogo sporov med delavstvom in tovarno tudi zaradi tega, ker je večina obratnih ravnateljev tujecev, ki so nevedši našega slovenskega jezika ter tako ne tolmačijo pravilno niti zakonov, niti kolektivne pogodbe, ki so pisani v slovenskimi.

Na nekakšen komunikacijski podjetja, ki ga je objavil »Slov. Narod«, pripominjamo tole:

Zahteve delavstva so bile znane podjetju že nekaj mesecev in se podjetje nanje ni oziralo. Dejstvo je, da podjetje v nekaterih oddelkih delavstvo ni hotelo plačevati po kolektivni pogodbi nego nižje in je s tem dejansko kar brez razprave zniževalo dogovorjene mezde. Kakor smo omenili zgoraj, delavstvo ni hotelo ničesar drugega kakor vpoštevanje kolektivne pogodbe po obstoječih in neizpremenjenih določilih ter izpopolnitev pogodbe po določbah njenega čl. 15. Mezd, ki jih ima delavstvo, si je priborilo s težkimi žrtvami in so za težko delo, ki ga delavstvo vrši, vsaj primerne, če ne morda preniške. Starostno zavarovanje ima delavstvo po v velikih bojih izbojevanem zakonu o bratovskih skladnicah in ni to zavarovanje nobena posebna zasluga podjetja KID, kakor bi to morda kdo menil iz poročila podjetja. Energično odklanjamo očitke hujšakstva, ker stoji delavstvo kakor en mož za svojimi izbranimi zaupniki. Vse delavstvo KID je delavoljno, vendar zahteva predvsem spoštovanje zakonov, kakor tudi obstoječih medsebojnih dogovorov s podjetjem.

Z ozirom na razne neresnične in nasprotujoče si govornice in poročila o položaju na Jesenicah opozarjamo vso javnost, da naj ne naseda kakršnimkoli poročilom, ker bo podpisani Vrhovni medstrokovni odbor po potrebi in točno obveščal javnost o stanju borbe na Jesenicah.

Jesnice, dne 16. julija 1935.

Vrhovni medstrokovni odbor.

Člani centralnega odbora razpuščene „Svobode“

vložili proti „Slovencu“ tiskovno tožbo

Od članov centralnega odbora »Svobode« smo naprošeni, da objavimo, da so zoper »Slovenca« vsled njegovega pisanja o razpustu »Svobode« vložili tiskovno tožbo radi obrekovanja.

Ciril Štukelj:

Delavsko glasbeno društvo „Zarja“

naj bo matica delavske pesmi in glasbe!

Kdo še ne ve, kdo še ni čul ali bral o delavski godbi »Zarja« iz Ljubljane? S požrtvovalnostjo svojih članov in odbornikov se je v kratkem času razvila v glasbeno društvo, kakor ga nikjer drugod pri nas delavstvo nima. Društvo ima v Ljubljani poleg godbe na pihala še tri orkestre in glasbeno šolo za vse instrummente.

Doslej je »Zarja« omejevala svoje delovanje samo na Ljubljano, ker za zdravo organizacijo mora biti predvsem jedro močno in zdravo.

Zdaj pa bo razširila delovanje na vso Slovenijo, ker po svojih pravilih lahko ustanavlja glasbene in pevske odseke v vseh krajih dravske banovine. Za ustanovitev odseka je potrebna samo prijava društvu »Zarja«. Odseki poslujejo po posebnem pravilniku. Odseki smejo glasom pravil: prirejati koncerte, pevske, godbene, dramatične in zabavne večere, izlete in veselice, imeti tečaje itd. Društvo sme izdajati tudi glasbena dela in druge publikacije.

Društvo »Zarja« ima danes dobro strokovno vodstvo, ki jamči za de-

jansko izvrševanje namena, določenega v pravilih.

Opozarjam vse delavske pevce po naših industrijskih krajih, naj ne trajo moči z ustanavljanjem lokalnih društev, ampak naj postanejo člani glasbenih in pevskih odsekov »Zarje«. V Zabukovci in v Celju, v Mariboru in na Javorniku, v Kranju in Hrastniku, povsod naj se čuje močna pesem »Zarje«. Pripravite se na jesensko-zimsko sezono.

Prijaviti se je treba na: delavsko glasbeno društvo »Zarja« v Ljubljani, Delavska zbornica, Miklošičeva cesta. Predsednik društva je s. Blaž Korošec, tajnica s. Mici Selanova, blagajnik s. Ivan Vuk. Vsakemu prijavitelcu bo društvo takoj poslalo vsa potrebna navodila, pravilnik in pravila. Vsak odsek lahko začne z delovanjem, čim ga društvo sprejme.

Dolge so naši delavski pevci želeli, da bi dobili svojo matico, ki bi res skrbela za napredek delavske pesmi in glasbe. Ta matica je zdaj tu. Zato se vsi združite okrog »Zarje«!

Obvestilo delavstvu in vseh poštenih javnosti!

Tiskarniški delodajalci so v celi Sloveniji izprli svoje delavstvo, da bi s tem uničili strokovno organizacijo grafičarjev in prikrajšali pravice, ki si jih je delavstvo v tej stroki po hudih bojih in žrtvah priborilo.

Vse časopise, ki izhajajo, izvzem-

ši delavskih časopisov, ki se tiskajo v »Ljudski tiskarni«, stavijo stavkokozi.

Delavci, nameščenci in vsi, ki ste proti izkoriščanju delovnega ljudstva, čitajte in naročajte delavske liste!

Zakaj boj v grafični industriji

Nedeljsko »Jutro« z dne 14. 7. 1935 je popisalo razvoj spora med kvalificiranimi grafičnimi delavci in tiskarskimi podjetniki ter istočasno omenilo neka sabotažna dejanja in celo politična nagnenja nekaterih strojnih stavcev, ki so bili do izteka kolektivne pogodbe zaposleni v Narodni tiskarni v Ljubljani.

Vsa ta poročila prihajajo izpod peresa zagriženih političnih osebnosti te tiskarne, katere ne morejo dati duška depresiji drugače, kakor s tem, da izlivajo svoj sarkazem v uničevanju kolektiva, ki obstoja že več kot pol stoletja med grafičnim delavstvom. Grafično delavstvo je s požrtvovalnostjo zgradilo organizacijo, da s tem očuva veliko kulturno pridobitev človeštva ter s humanitarnim delom v obliki podpor lajša stanje nezaposlenih in onemoglih tiskarjev. Na tem mestu ni potrebno opisati funkcij te grafične vzajemnosti, kajti arhivi in statistike jasno govorijo o velikem socialnem delovanju, ki sega desetletja nazaj in bazira na kulturnem in humanitarnem polju.

Ni to delo političnega izvora, ampak delo celote iz vseh pokrajin naše države, delo vseh sindikalnih grafičnih organizacij sploh, ki so obstojale in ki obstojajo.

Grafična industrija se ima zahvaliti tem pionirjem, da je dosegla grafični nivo, ki ima

v kvaliteti tiska (ne časopisnega) izglede, da stopi na umetnostno višino drugih narodov, ki proizvajajo tisk.

Grafični delavci so se organizirali, da bi si v stiski medsebojno pomagali, da bi očuvali umetnost tiska, njega razvoj in mu dali razmah. In ko so to storili v obliki kolektiva, so s tem zagotovili grafični industriji njeno tarifno podlago, pobijajoč na vsakem koraku sleherne umazane konkurenčne poizkuse, ki bi jih izvajala posamezna podjetja. Gotovi tiskarniški gospodje ne poznajo kolektivnega sistema, ako trdijo, da je organizacija nepotrebna ustanova, ako trdijo, da je sleherni neorganiziran personal uporaben za njihovo obrt, ki v resnici potrebuje razumnih ljudi. V jasen dokaz služijo mnoge netarifirane tiskarne v Beogradu, ki so pa danes v popolnem propadanju in lahko bi trdili, da te muhe enodnevnice poslujejo danes kakor čevljarji pri strganju obutvi.

Zato bodi povdarjeno še enkrat to-le:

Obsoditi je treba dejanje, ki ga je zagrešila Narodna tiskarna v Ljubljani

s tem, da je v času veljavnosti tarifne pogodbe, v času mirnega sožitja in nad vse aktivnega sodelovanja obeh kontrahentov v vseh vprašanjih, ki zadevajo interese grafične industrije, v času našega lojalnega dela vsepovsod, kjerkoli nalaga to interes

W. G. Nouhuys:

Aretiran

Jože je zavil okoli ogla in šel med visokimi poslopji po široki, lepi cesti. Iz podzemlja, kjer so za železnim omrežjem okna navadno odprta, se je dvigal topel kuhinjski vzduh. Ubogi deček je kar požiral, tako pikantno in slastno je dišalo po jedeh, ki jih sploh ni poznal. Tresel se je od gladi, od poželenja in počepnil pred kuhinjskim oknom. Toplota mu je tako dobro dela, da se je kar najbolj tesno stisnil k železnemu omrežju. Toda kmalu mu je postalo slabo. Prišel je zdehati, tako zelo prazne občutke je imel v želodcu — zdehati, dokler ga niso pričele boleti čeljusti.

»Čujte, gospodična, ali nimate malce jedi zame?« je proseče zaklical v kuhinjo.

Ena izmed služkinj se je vsa prestrašena ozrla od kuhinjske mize, kjer je pravkar pripravljala skledo.

»Nemarnež — kako si me prestrašil!«

»Oh, prosim, gospodična, samo malce jedi!«

»Ne, tega ni. Če pričnem s tem, bom imela dela čez glavo. Glej, da izgineš!«

»Toda, čujte — saj vas nič ne stane.«

»Ali slišiš, Dina? Tak nesramnež! ...«

Nato se je obrnila k hlapcu, ki je pravkar vstopil v kuhinjo z mladim psom v naročju:

»Peter, naženite vendar tega be-raskega capina od okna.«

»Tako, takoj,« pravi Peter, »moram najprej poskrbeti za psa.«

Previdno položi na tla psička, ki veselo poskakuje okoli njega in postavi predenj skodelico jedi. Živalca vtakne svoj fini gobček v jed, poduha, se obrne ter se zopet skobaca iz kuhinje.

Hlapec je stopil k oknu ter pogledal Jožeta.

»Ali hočeš iti na stražnico? Kaj?«

»Dajte mi malce jesti — prosim! Samo to, česar noče pes jesti ...«

»Ne — tukaj ne dajemo jesti. Pojdi na ubožni urad ... Izgini, proč — hitro!«

Jože gleda hlapca v rdeči obraz in mu pokaže jezik kot to delajo

ulicnjaki.

»Poberi se! Proč! ti rečem ...«

Pobič se zlobno reži.

»No, takega nesramneža v svojem življenju še nisem videl! — Čakaj, takoj pridem ...«

In ves zardel od jeze hiti hlapec h kuhinjskim vratom.

Toda Jože ne čaka nanj, steče še nekaj korakov ter se še enkrat ozre na hlapca, ki preklinjačo stoji pred durmi in mu žuga s pestjo.

Zdaj pride beraček na neko manj imenitno cesto in se ustavi pred pekarno. V oknu je več vrst hlabcev kruha, ki jih jasno osvetlujejo plinski plameni in ki zapeljivo vabijo s svojo svetlo in temnorjav skorjo. Na prodajni mizi pa so razstavljene nizke, stirioglate košarice žemljic. Kako zapeljivo! Jože še vedno misli na slastna jedila v lepo topli kuhinji in stoji s šklepetajočimi zobmi v mrzlem vetru. V svoji tanki obleki se pritiska k širokemu razloženemu oknu.

Če bi si kupil par žemljic? Potem bi ne prinesel domov niti pare in bil gotovo prav pošteno tepen. Če pa prinese domov samo dva dinarja, bi

tudi ne bilo prav. Morda bi ne dobil jesti. Ni mogel več zdržati od lakote. Pa naj bo, kar naprej!

Vrata so le priprta — zvonec se ne zgane, ko stopi v prodajalnico.

Sam je, docela sam, in okoli njega — od toplega kruha — težek, medel duh.

Ali ne pride nihče?

Prisluškujoč se ozira. V prostoru za prodajalnico je tiho. Ali je kdo tam?

Z nogu potrka na tla. Vse tiho. Toda od zadaj iz hiše, iz dolgega hodnika, se slišijo glasovi — zadirčen ženski glas in surove besede nekega moškega.

Na klopi ob steni se nekaj pregiblje — počasi se dvigne rejena mačka, zboči hrbet, zazeha, se pretegne na vseh štirih, skoči s klopi in se splazi v sosednjo sobo, kjer je še vedno vse tiho.

Na vseh straneh kruh — topel, duhteč kruh, v kupih in v vrstah. In tik pred njim na prodajni mizi vse polno majhnega peciva ... In pred njim tak velik hlebec — če bi ga imel!

(Dalje prihodnjič.)

IZ NAŠIH KRAJEV

Maribor

Izprtje delavcev v mariborski grafični industriji

V četrtek, dne 18. t. m. so v znak solidarnosti z delodajalci v Ljubljani izprli mariborski tiskarni svoj delavstvo, in sicer: »Mariborska tiskarna«, »Tiskarna Sv. Cirila«, »Podravska tiskarna« in »Tiskarna Sax«. Grafično delavstvo je po objavi vesti o izprti, ki jim je bila prečitana, mirno odšlo in sedaj čaka nadaljnjega razvoja tega

spora, ki je nastal radi ukrepa ljubljanskih delodajalcev, zlasti vodstva tiskarne, kjer se tiska rodoljubarsko »Jutro«. Slovenski frimazoni, katoliška akcija, patentirani Jugoslovani, avtonomisti in unitaristi so se znašli v bratskem objemu v boju proti delavstvu.

Je oblast razveljavila zadnje volitve. Ob vsesplošnem pritrujevanju govornikovim izvajanjem je članstvo obsodilo tak postopek in zahtevalo, da se morajo sedanje volitve vršiti brez pritiska, popolnoma svobodno. Predsednik je nato vzel s. Smasku besedo, kar je izzvalo nove burne proteste pri zborovalcih, vsled česar je zastopnik oblasti zborovanje razpustil. — Za te volitve delijo že od dne 15. t. m. glasovnice, pri čemer se opažajo nove nerednosti. Tako ni hotela 18. t. m. volilna komisija izročiti nekim članom in članicam glasovnic in so jih dobili šele na ponovno ostro zahtevo, pri čemer je nek član komisije dejal: Pa naj jih imajo, saj bomo itak mi imeli 300 glasov več. Z enkrat to dejstvo samo registriramo.

Vsi člani in članice (vpokojenci) Ljubljanskega podpornega društva železničarjev, ki niso dvignili ali prejeli glasovnic, se naj zglasijo v svrhu reklamacije v času od 22. do 24. t. m. v Delavski zbornici, Sodna ul. 9/II. od 8. do 11. in 15. do 17. ure. Članske izkaznice naj prilepijo prinesejo s seboj.

Koncert v mestnem parku. V soboto, dne 20. t. m. bo v mestnem parku igrala godba »Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev«. Začetek ob 20. uri.

Mestno kopališče bo prihodnji teden radi snajenja parnega kotla od 21. do 31. t. m. zaprto.

Letošnji IV. Mariborski teden bo baje presegal vse dosedanje tozadnevne prireditve.

Na ovinku Masarykove in Tržaške ceste so pričeli podirati skladišče, kar bo omogočilo razširitev ceste na tem kraju, ki je važno prometno križišče.

Vsled pripravljanih del za »Mariborski teden« se zapre: 1. Prešernova ulica med Aleksandrovo cesto in Maistrovo ul.; 2. Razlagova ulica med Cankarjevo in Ciril-Metodovo ulico dne 29. VII. 1935 za ves promet. Omenjeni ulici ostaneta zaprti za čas »Mariborskega tedna«.

nem pasu — naselil številni proletarijat, v katerega postopoma prodira marksistična ideja. Tako je že iz same periferije ogrožena ta »napredno-nacionalna« postojanka, da ne omenimo tovarniškega proletarijata, ki je nastanjen v mestu in je tudi povečini že marksistično orientiran. Proletariat, ki je pri zadnjih volitvah v Delavsko zbornico, še kot simpatizer oddal glasove za prave delavske zastopnike, postaja vedno bolj zaveden. K temu uspehu so veliko pripomogle zadnje manifestacije delavskih strokovnih in kulturnih organizacij. Treba bo samo še bolj aktivnega udejstvovanja v organizacijah; to je, da se začeli in brez dvoma bo že sposoben boriti se za svoje človečanske pravice. Ni še dolgo tega, ko je padla iniciativa s strani naših nasprotnikov — sigurno po direktivah od zgoraj — da hočejo s sovražnimi marksisti »enotno fronto« v akcijah za »zbojlanje« delavskega položaja. Razredno zavedno delavstvo je ta poziv odklonilo, kajti praktične skušnje so pokazale, da so take »enotne fronte« koristile le nasprotnikom delavskega razreda. Proti kapitalizmu ni enotnih front, ampak je uspešna edinost na temelju prave razredne strokovne organizacije. Proletariat se mora zavedati tega: kdor ni z nami, je proti nam. To se v glavnem tiče tudi naše buržuazije. Kapitalizem se mora že iz principa boriti proti delavskemu razredu. Nasprotno pa so višji nameščenci, birokracija, obrtniki in trgovci odvisni od delavčevega zaslužka. Pomilovanja vredni so pač naši nameščenci. Zdi se jim menda pod častjo, voditi boj za svoje pravice; saj ne čutijo potrebe niti po ustanovitvi njim politično sorodnih organizacij. Take organizacije se navadno pojavijo pred kakšno »akcijo«, da razbijajo svobodne strokovne organizacije. Bolj po političnem vetru se pa že sučejo naši gostilničarji, trgovci in obrtniki v prepričanju, da se je pojavi na krmlu mož, ki jih bo razbremenil visokih davkov, saj le v tem vidijo vzroke slabe konjunktura. Da dobre mezde delovnega ljudstva oživljajo trgovino, obrt in narodno gospodarstvo sploh, tega po svoji polmeščanski logiki ne pojmujejo. Razen tega je glavni vir njihovih dohodkov delavski in kmečki zaslužek; kljub temu pa se navadno navdušujejo za njim nasprotno politiko. Dvomimo tudi, da bi pri njih imel delavski denar isto veljavo kakor denar »boljših« gospodov. Dejstvo je, da »boljšim« gospodom, kadar pridejo, kaj radi nudijo meščanske časopise — kakršnega prepričanja je pač dotična oseba — samo, da se jim bolj prikupejo; dočim se jim to pri delavstvu ne zdi potrebno. Izjeme so malenkostne; kajti, če pregledamo naročnike delavskega časopisa, ugotovimo, da imajo naročeno »Delavsko politiko« samo 4 gostilne, 1 slaščičarna, 3 bravnice in 1 manufakturna trgovina. V prvi vrsti bi bil pa potreben delavski časopis obrtnikom in trgovcem samim, mogoče bi le spoznali vzroke današnje krize in injekcije za njeno ozdravitev. V drugi vrsti bi na ta način materijalno podprli akcijo, ki gre za tem, da preskrbi boljši zaslužek konzumentom, od katerih je odvisna njihova eksistenca. Ker se vsled kratkovidnosti sami tega ne

zavedajo, je dolžnost delavstva, da jih na to opozori. Želeti bi pa bilo, da v politični liniji že enkrat zajadrajemo v pravo orientacijo, ker drugače jih bo evolucija časa preživela in se lahko zgodi, da bodo oni, ki so s podpiranjem delavstvu nasprotnih akcij pomagali uničiti konzumenta, ostali uničeni sami.

Šoštanj

Konferenca. V nedeljo, dne 21. t. m. se bo vršila ob 9. uri v dvorani »Zadružnega doma« konferenca z dnevnim redom: Potreba naše samostojne politične organizacije »Socialistične zveze delovnega ljudstva«.

Pesje-Velenje

Socialno-politični tečaj se bo vršil v nedeljo, dne 21. t. m. ob 9. uri dopoldne. Govorila bosta ss. dr. Jelenc in Jelen iz Maribora.

Konjice

Konferenca. V nedeljo, dne 21. t. m. se bo vršila ob 10. uri dopoldne gostilni Dimitrovič v Konjicah konferenca z dnevnim redom: Potreba naše samostojne politične organizacije »Socialistične zveze delovnega ljudstva«.

Črna pri Prevaljah

Vsem naročnikom »Delavske politike« sporočamo, da je s. Žagar Franc odložil poverjenišтво za Črno, iz razloga, ker so nekateri zaostankarji bili užaljeni, ako je prišel pobirat naročnino.

Iz raznih krajev smo že čitali v »Delavski politiki« dopise, da je ta ali oni obrtnik naročen na »D. P.«. Mi delavci pa moramo na žalost ugotoviti, da je v našem kraju, v Črni, zelo malo obrtnikov, ki so naročeni na naš delavski list, in sicer samo štirje. Samo ti se zavedajo, da je potrebno tudi podpirati delavski tisk. Naročniki-obrtniki so: Filipič Anton, brivec v Črni s podružnico v Mežici; Knez Franc (Kruc), gostilna; Geršak Ivan, gostilna in pekarna in Eisinger Vinko, gostilna v Žerjavu. — To je žalostno za naš industrijski kraj, kjer prebiva več kot dvajset obrtnikov, ki vsi živijo večinoma od trdo priganega delavskega denarja. Ako je kakšna delavska prireditev, kakšen shod, igra, ali kaj drugega, ne vidiš niti enega. Na plačilni dan pa že vsak od daleč gleda, kje bi zagrabil, da bi dobil več delavskih dinarjev. Za delavski list »Delavsko politiko« pa nimajo 10 Din na mesec. Zato, delavci, kupujte svoje potrebščine v Konzumu za Mežiško dolino, zahajajte v gostilne, kjer je naš list, zahajajte samo v brivnico, kjer se dobi »Delavska politika«. Kdor hoče naših listov, noče tudi nas in našega denarja in res ne vem, zakaj bi ga komu vsiljevali. Naj spozna sleherni, da so delavci faktor, s katerim je treba računati. »Svoji k svojim!« Družnost!

Ptuj

Glej človek — 20. stoletja! Izrabljanje delavcev na vseh koncih in krajih je postala že prava moda, o kateri se že ne izplača več pisati. Toda kakšno izredno lepo kulturno cvetko je pa le še dobro obelodaniti: enim za punk, drugim za kratek čas. Tako imamo tu pri nas v bližini Ptuja mlin, katerega lastnik plačuje svojemu pomočniku mesečno mezdo Din 300 za 12 urno delo na dan. Poleg tega pa svoje delavce obkłada z imeni svojih hlevskih prebivalcev. Ravno tako ne zna za tako odlične osebe kakor smo delavci, pri teh ljudeh kuhati nobena služkinja (za svojo obitelj kuha seveda milostliva sama). Tako je n. pr. pred par dnevi morala oditi služkinja, ki je sicer dobro kuhala, pač pa se je o njej zvedelo, da ji je mož brezposeln in da ima dva nepreskrbljena otroka. Za nameček pa naj še povemo, da milostliva ob času izpitov svojih otrok po cele dopoldneve molí v cerkvi za njih srečo in da je nedavno izjavila, da je za delavce ripsovo olje dobro. To za enkrat drugič bom povedal več. — Delavci.

Rogaška Slatina

Sezona se bliža vrhuncu, kajti povečini ima uprava že vse sobe rezervirane. Krasni dnevi so pripomogli do uspešne sezone. Imeli smo nekaj koncertov, nastope hipnotizerjev in pa nekaj senzacij, n. pr. da je bila uropana zdraviliška blagajna (baje gre za 70 do 80 tisoč Din). To se je zgodilo na dan sv. Petra, ki ima edini izmed svetnikov ključ. Zato je mogoče, da je v tej denarni krizi naprošen odprl blagajno, da si je kdo lahko mimogrede izposodil omenjeni znesek. (Ali pa so morda v nebesih bili v zadregi radi valute). — Kdo je faktični vlomilec, do danes ni znano, blagajnika g. G. so pridržali v zaporu. — Vprašanje je, zakaj ni ravnateljstvo uredilo stvari tako, da bi imel blagajnik sozapraka. Po sedmih dneh so začele preiskave pri nižjih nastavljenih. Bilo bi pa prav, če bi se preiskovalo tudi pri kakšnih boljših ljudeh, ki niso nastavljeni. Mogoče se do ugotovitve imenistih, ki so usodno noč ponočevali in eventuelno imeli priliko priti v bližino blagajne. Dalje je bilo ukrageno pri nalivalnici 5000 do 7000 Din, za kateri znesek odgovarja g. P., jako trezen in zaupanje vreden mož. Tudi v tem slučaju tatu še niso dobili. Dalje je bilo ukrageno iz kino-blagajne Din 700. Vsi trije slučaji so se zgodili v enem tednu. Imamo pa tudi slučaj poskušane ugrabitve otroka. Dve gospodični sta odpeljali otroka neke letoviščarke. Otroku sta že odvzeli zlato urico in verižico, ki ju je imel pri sebi. Gospodični so še pravočasno izsledili in sta

podjetij, v času popolne tarifne vzajemnosti, ob nedeljah izučevala nekvalificirane ljudi, lajake, na stavnih strojih, jih pripravljala za boj proti delavstvu, zlasti proti lastnemu osebju, da, proti lastnemu osebju, ki je vestno izvrševalo svoje dolžnosti, s čimer je izvajala pritisk na delavstvo in ostrila položaj, v nasprotju z duhom kolektivne pogodbe in bistvom tarifne vzajemnosti. To je dovolj nelojalnosti nasproti vsem, ki žele, da v grafični industriji, zlasti v današnjih časih, ne pride do hudih pretresov, ki bi mogli grafično industrijo še bolj pritisniti k tlom in jo ogrožati za cela desetletja.

To je objektivno stanje, ki je nazadnje dovedlo do preloma.

Ljubljanski grafičarji so s tem prešli v obrambo, katera traja in bo trajala toliko časa, da se tarifi spor končno sporazumno reši.

Grafičarji.

Doma in po svetu

Uredbo o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih lokalov banovinska uprava že pripravlja, kakor je obljubila pred volitvami v narodno skupščino. Ob tej priliki moramo poudariti, da zahtevajo današnje socialne in gospodarske razmere prvič skrajšanje delovnega časa, ker je preveč delavcev in nameščenecv nezaposlenih, in drugič odprava nočnega dela povsod. Naravnost smešno je, da se delodajalci trgajo za daljši delovni čas, ko obenem pravijo, da imajo dela le za tri ali štiri ure.

Stotine prošelj in pritožb je bilo vloženi pri bivši narodni skupščini. Finančni odbor je sklenil, da se vlozene pritožbe ne bodo obravnavale. Kdor želi njihov obravnavanje, jih mora iznova vložiti. Finančni odbor meni, da marsikdo ne bo vložil ponovne vloge, ker je že pozabil nanjo in se tako delo finančnemu odboru olajša.

Katoliška prosvetna zveza v Mariboru bo obnovljena. Meseca junija t. l. je pripravljalni odbor za ustanovitev »Prosvetne zveze v Mariboru«, ki je bila leta 1933 razpuščena radi prekoračenja pravil, vložil pravila za obnovitev ozir. ustanovitev tega društva. Ban g. dr. Puc pa je ustanovitev Prosvetne zveze prepovedal. Odbor se je pritožil pri ministru notranjih del, ki je pritožbi ugodil. Društvo bo torej kmalu obnovilo svoje delovanje. — Tudi centralni odbor »Svobode« je vložil priziv proti razpustu, katerega bo reševal notranji minister.

Komedija s »Pofom«. — »Slovenec« pisari o »Pofu«, kakor da je vse lepo v redu razen »Pofa«. Povejte rajši, ali ste pripravljeni nastopiti proti vsakemu fašizmu in dati popolno svobodo delavskemu gibanju.

Avstrijski kancler dr. Schuschnigg se je vozil z avtomobilom, ki se je zaletel v drevo. Kanclerjeva žena se je ubila, kancler in sin sta lahko ranjena, šofer pa težko.

Polkovnik Alfred Dreyfus umrl. Polkovnik Dreyfus je mlajšim neznan. Vendar je njegov veleizdajniški proces razburjal več let vso francosko javnost. Dreyfus je bil po rodu Žid in francoski štabni oficir. Major Walsin-Esterhazy (sicer madžarskega rodu) je v francoski vojski špiuniral za Nemčijo. Ko je postajala zadeva vroča, je falzificiral pismo z imenom Dreyfusa, ki je prišel pred vojno sodišče ter bil obsojen 22. septembra 1894 na doživetno izgnanstvo na Vražje otoke. Mnogim pomembnejšim ljudem se je zdela stvar sumljiva. Tako zlasti pisatelj Emil Zola in Clemenceau sta pričela akcijo, da se ugotovi krivda ali nekrivda iznova. Zaradi Dreyfusove afere so padale vlade in reakcija je triumfirala nad izdajalcem Židom. Šele 1899 se je obnovil proces. Toda tudi to sodišče ga je obsodilo na deset let ječe, toda predsednik Loubet ga je pomilostil in vrnil so mu tudi vojaški čin, ker je bilo jasno dokazano, da je krivec major Esterhazy. Esterhazy je nato pobegnil v Anglijo, kjer je 1923 umrl pod tujim imenom.

Strahovite poplave na Kitajskem. Na Kitajskem so imeli tudi letos velike poplave, ki so zahtevale 12.000 človeških žrtev. Nad 200.000 ljudi pa je brez strehe. Širijo se obenem kužne bolezni.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Trbovlje

Praznovanje in izkoriščanje rudarjev

Nov sistem izkoriščanja rudarjev se hoče uvesti tudi na vzhodnem obratu v Trbovljah. Zadnje čase se uveljavlja tudi na vzhodnem obratu takozvano široko čelo, na katerem upajo podjetniki, da bodo iz našega nezavednega delavca izčrpali še več sile. Marsikdo, ki je nepoučen, bo mislil, da je široko čelo tehnična izpopolnitev v korist rudarjev. Kakor je pa praksa pokazala, gre ta izpopolnitev največ na račun rudarjev. Do sedaj so nadzorovalni organi radi vsake ovire, ki je nastala pri delu, jadikovali, češ, da ne bo toliko storitve kakor jo podjetniki zahtevajo. Slučaj je bil, da delavec, fizično izčrpan, po 8 urnem delu ni mogel ostati še nadalje na delu, moral je še pred zaključkom meseca od številke, katera se je nahajala na širokem čelu. Zato bi bilo želeli, da se vsako nadurno delo na širokem čelu, kakor tudi drugod ukine in se naj delavcev, ki iz kakršnegakoli razloga niso mogli ostati na nadurnem delu, ne zapostavlja. Upamo, da bo tudi rudarska oblast zato, da se vsako nadurno delo ukine za časa tako velikega praznovanja po rudarskih revirih. Uvajanje novega sistema gledajo rudarji s strahom in ni izključeno, da bo novi sistem zahteval več nezdob kakor pa stara odkopna metoda. Za vzgled si vzamemo zapadni obrat, kjer so se prav zadnje dni podsujele velike plasti; na srečo to pot ni bilo človeških žrtev.

Zadruga »Počitniški dom« priredi v nedeljo, dne 21. julija veliki družinski izlet na Mrzlico. Sodeluje delavska godba iz Trbovelj. Družnost!

Kranj

Izobraževalni tečaj priredi v nedeljo, dne 21. julija podružnica Splošne delavske strok. zveze v Kranju ob pol 9. uri v dvorani Semen. Predavala bosta o delavski zakonodaji, delovnem programu strokovnih organizacij in nalogah delavskega časopisa ss. dr. Avg. Reisman in Viktor Eržen iz Maribora. Predavatelja se bosta posebej ozirala na potrebe tekstilnega delavstva.

Naročniki »Delavske politike« se pozivljajo, da se vsi udeležijo socialno-političnega tečaja. Poleg s. dr. Reismana bo govoril tudi urednik »Delavske politike« s. Eržen. Avantgarda proletarijata so naročniki delavskega časopisa, zato naj se ne udeležijo samo tečaja, ampak naj tudi organizirajo — zlasti oni v okoliških vaseh — večje skupne udeležencev in korporativno posetijo aktualno predavanje. Naročniki naj ob priliki (pred in po tečaju) poravnajo naročnino, v kolikor so v zaostanku. — Poverjenik.

Marksistična ideja prodira. Gorenjska metropola, nekdanja trdnjava liberalizma in končno »napredno-nacionalna« postojanka, zgubljaja na svoji pomembnosti. Vsled velike industrije, ki se je v povojni dobi razvila, se je na periferiji mesta — nekaj klerikal-

že pod ključem. Največja privlačnost sezona je pa bila brezplačna rokoborba pred nekim hotelom. Sporekli so se nek hotelir, nek občinski svetnik, član trgovske zbornice Č. in g. S. Gospod Č. je dal g. S. zaušnico, ta pa je še bolj hitro reagiral. Gosti so imeli krasen užitek. Nekaj ubogih domačinov je tudi gledalo ta prizor in so rekli, ako se mi spoprimemo, ni to čudno, ker spadamo med neizobražence, da se pa taki gospodje boksa-jo, pa ni lepo. Radi ugleda našega kraja pa predlagamo, da naj se take rokoborbe, ako se ponove, vršijo raj v Prišlinu. — Sta-tenčan.

Fram

Krivi preroki vstajajo. Eden se je pojavil v naši okolici. Je to nek bivši primorski liberal, ki je obupal nad politiko. Ker pa s svojim čudnim, rastresenim »programom« ustege škodovati delovnemu ljudstvu, je vsakega sodruka dolžnost, da na take »modrijane« javnost opozori. Omenjeni je v svojih liberalnih in klerikalnih »študijah« prišel namreč do »zaključka«, da so vse politične stranke ali organizacije edine v tem, da le delovno ljudstvo vara-jo, zlasti na socialno demokracijo ima piko, čeprav slepec lahko vidi, da socialna de-mokracija vodi edino in pravo delavsko politiko. Socialna demokracija se ne bori za delavske interese s čudeži, pač pa s žrtvami vseh svojih pripadnikov, ki jih je reakcija tirala mnogokrat tudi na vislice. Zakaj soc. dem. vrši izobraževalno delo med delavstvom, ga uči razredni boj in ga ne uči hlapčestva? »Delavsko gibanje«, mo-druje omenjeni gospod, »si ni še ničesar izbojevalo in si ne bo in zato odsvetuje de-lavcu, da se za svoje interese bori s poli-tiko. Pravice, ki jih delavstvo oz. delovno ljudstvo že ima, so po mnenju omenjenega gospoda samo milost« od zgornj in darila kakšne reakcije? »Blagovest delovnega ljudstva«, meni, »je odvisna od bogastva dotične države.« Tudi rimsko cesarstvo je slovelo na bogastvu, a sužnji niso bili tega deležni; tudi danes je delovno ljudstvo le moderno zasluženo. Vzrok krize mu je stroj in preoblika ljudi, zato je potrebna vojna sedaj — ne leta 1914. Le s socialnim gospodarstvom se kriza odpravi, ne z ne-ronovim barbarstvom; in stroj je nedolžno orodje. Stroj je delavcu olajšal trpljenje, z njim se več producira in žal, več — profi-tira. Stroja in preoblike blaga se je polasti tisti, ki se mu oči potaplja v masti od posvetnih dobrin, kateremu je Cankar tipal od božanstva mu »zapisano vest«. »Skrajšanje delovnega časa«, pravi, »ni na mestu, ker človek, več ko je zaposlen, manj ima časa za zapravljanje, posledica pa je beda. Vera je potrebna, da se ljudje ne poživinči-jo. Vera ni izvor poštenosti in morale, kar dejstva dokazujejo, n. pr. Nansen, ki je od-klanjal vsako vero, a vendar je bil največji človekoljub; ljudje poživinčijo od predol-gega delovnega časa in suženstva. Če bi se bili naši predniki držali take »teorije«, bi bili še danes srednjeveški sužnji. Kak-šen mora biti tisti oče, ki ne privošči svo-jim otrokom boljše bodočnosti? — Ker se z omenjenim »filozofom« ne da debatirati ustmeno, ga je treba javno opozoriti na nesmisel njegovih besed, zlasti pa na nje-govo nedosledost. Ostal bi bil rajše kar v Italiji, tam bi lahko sedaj živel po svojih nazorih. Trdo delavsko življenje, kapitali-stično šikaniranje v takem podjetju bi pre-podilo takim pol-gospodom neumnosti iz glave; predvsem bi ga ozdravilo pa pozna-vanje Marxove teorije in pazno čitanje de-lavskega časopisa ali berila sploh. Kar se pa tiče krivde nemških socialistov na sve-tovni vojni pa moramo reči, da ta krivda ni nikjer dokazana, pač pa bodo na bodoči vojni nosili krivdo vsi taki ljudje v prvi vr-sti, kot je naš novi prerok. — Delavec.

Prijatelj Prirode

Izlet na Veliko planino priredi v nede-ljo, dne 21. t. m. podružnica »Prijatelja pri-rode« v Ljubljani. Odhod v nedeljo jutraj ob 5.45 z izletniškim vlakom do Kamnika, vrnitev z istim vlakom zvečer iz Kamnika. Zbirališče pred odhodom vlaka na glavnem kolodvoru. — Odbor.

»Prijatelj Prirode« Maribor. V nedeljo, dne 21. julija kopalni izlet v Dogaše. Odhod ob pol 8. uri od Kralja Petra trga. V nedeljo, dne 28. julija izlet na Pohorje, do Beigotta. Odhod jutraj ob pol 6. uri z vlakom do Ruš.

Konzumno društvo za Mežiško dolino r. z. z o. z. v Prevaljah

Poštni predal štev. 3.
Telefon interurban štev. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centr. skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Hele-na, Guštanj, Muta in pekarna v Prevaljah.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. — Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Vse nove hranilne vloge se na zahtevo vlagatelja takoj izplačajo. — Prodaja se le članom. — Član društva postane lahko vsak. — **Delež znaša samo Din 100.—**

Delavci in delavke! Kupujte svoje življen-ske potrebščine le v svojih zadrugah.

Gospodarstvo propada?

Če ne delavci in konzumenti?

V Novem Vrbasu imajo tovarno sladkorja, ki se v svojem letnem po-ročilu pritožuje, da se ji slabo godi zaradi konkurence, dasi je nedvomno v kartelu in jo ščiti carina. Če ji ško-duje konkurenca, je znak, da dela z mnogo večjim dobičkom, kakor slad-korne tovarne v inozemstvu, ker le inozemska konkurenca bi utegnila prihajati v poštev.

Sladkorna tovarna ima 50 milijo-nov dinarjev delniškega kapitala in 55 milijonov rezerv. To so sami pri-hranki najbrže od dobička, ker z iz-gubo se ne zbira rezerv. Dividenda znaša za 1934 12.50% na delnico. Delničarji so prejeli 20 Din na delni-co, potem pa še 30 Din iz rezerve.

Med upravne odbornike so razdelili kot tantijeme 348.557.08 Din. Če bi jih bilo 30 bi dobil vsak nad 100.000 Din, pa jih ni toliko.

Ves dobiček je znašal 3.485.570.79 Din po odpisu 3.112.313.58 Din.

Če pregledujemo te številke, vi-dimo, da sladkor donša tovarnam, to je delničarjem in upravnim od-bornikom, še vedno lepe dobičke. Dvomimo pa, da bi kmeti, ki pride-lujejo peso in delavci, ki izdelujejo sladkor imeli tako sijajne dohodke.

Konzumenti pa itak lahko plaču-jejo dragi sladkor, ker mezde in pla-če tako hitro »naraščajo«, kakor pravijo, da sploh niti za sol ne bodo imeli več ficka.

Volilna borba za predsednika Zedinje-nih držav je pričela

V Springfieldu v državi Illinois so sklicali tričetrt leta pred volitva-mi republikanci prvi volilni kongres, na katerem je govoril bivši Hoover-jev protikandidat Frank O. Lowden. Ostro je napadal izpremembo usta-ve ter zagovarjal svobodno konku-rencio. V predlagani resoluciji od-ločno odklanja Rooseveltovo gospo-darsko reformo.

Nasproti tej republikanski politi-ki je pa ameriška trgovska zbor-nica sklenila pozvati vse člane, da gospodarske naredbe, čeprav jih je

državno sodišče razveljavilo, tako glede mezdnih dogovorov kakor tu-di cen prostovoljno spoštujejo. V enakem smislu se je izrekel tudi kongres guvernerjev držav, ker bi sicer kriza privedla do katastrofe, kakršne Zedinjene države še niso doživele.

Roosevelt prične z agitacijo že ta mesec po odgoditvi kongresa.

Hoover in drugi republikanci oči-tajo Rooseveltu evropske metode vladanja.

Kar se babi htelo, to se babi snilo

„Izdajalec“ Torvald Stauning

Danski socialist Torvald Stau-ning je državni minister na Dan-skem, kjer socialisti izbornu uprav-ljajo agrarno in ribiško deželo. Vsaj smo že večkrat poročali o izborni upravi in združništvu na Danskem.

Danska sodružna stranka je ime-la nedavno strankin zbor, na kate-rem je Stauning govoril o politiki delavske stranke. Poudaril je, da je stranka bolj kakor kdaj navezana nase, to je na svoje delo in odgovor-nost, ker je reakcionarni fašizem zaenkrat otežkočil delovanje delav-ske socialistične internacionale.

Iz te Stauningove izjave kuje protidelavsko kapitalistično časo-pisje kapital, češ, da se je Stauning prelevil v nacionalista in s tem izdal načelo internacionalizma. Taka trdi-tev je bedastoča predvsem, drugič pa tudi zlobno zavijanje in obreko-vanje delavskega gibanja z name-nom, ki je očividno, češ, Stauning je »izdajalec« in ne zasluži delavskega zaupanja — nekateri bodo že vero-vali, pa bomo zadali marksistom zo-pet občutno klofuto.

Kako pa je pravzaprav s stvarjo internacionale?

Mednarodno delavsko socialistič-no gibanje je organizirano po deže-lah, oziroma po narodih. Vsak na-rod ali dežela ima samostojno so-cialistično gibanje, ki ga taktično uravnava po domačih razmerah, le da ne krši socialističnega ali marksi-stičnega razrednega principa, ker na tem principu bazira vse delavsko socialistično gibanje. To je princip,

ki loči naše gibanje od meščansko-kapitalističnih političnih in diktator-skih kreacij.

Danska socialna demokracija ima torej vso pravico in dolžnost, da vrši doma razmeram primerno na-

rodno politiko s pospeševanjem za-družništva v svrhu socializacije svo-jega gospodarstva. Opravičena je tudi, da skrbi po svojih močeh za obrambo pred strašno nevarnostjo nemškega kapitalističnega fašizma, ki bi utegnil uničiti vse sadove so-cializacije, ki jih je doslej priborila delavska stranka.

Naš novi podlistek

Dne 1. avgusta bo pričel v našem listu izhajati nov podlistek svetovno-znanega pisatelja B. Traven:

»B O M B A Ž«.

Prevod je oskrbel naš prevajalec s. Talpa.

Opozarjamo vse prijatelje lepega čtiva na to krasno delo in jim toplo priporočamo, da si pravočasno na-ročijo naš list »Delavska politika«, da bodo lahko nemoteno sledili in či-tali nadaljevanja. Naš novi roman bo zadovoljil tudi najbolj razvajene či-tatelje.

All si že poravnal naroč-nino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Na Japonskem zapirajo »komu-niste«. Komunisti, oziroma socialisti so poizkušali iznova ustanoviti raz-puščeno in prepovedano stranko. Tako pripoveduje vlada, ki je dala zapreti 187 oseb, med njimi 37 žena. — Na Japonskem so se pač civilizirali po — evropsko.

Zahvala. Vsem sodrugom in sodružicam Mežiške doline, posebno pa kovinarski god-bi iz Guštanj in s. Eisingerju se zahvaljuje za obisk Floriž Anton, gost. »Jugoslovan«, Celje-Gaberje.

Delamo

da Vas dobro in
pošteno oblečemo

Naše cene so:

Din

Obleke za delavnik	120-160
Volnene obleke . .	170-390
Fantovske obleke . .	110-290
Hlače	75-160
Otroške obleke . .	60-130
Športske kape . .	10- 18

Nepremočljivi hubertusi

320, 260, 160

TIVAR- OBLEKE

Najpodlejši jezuitizem proti grafičarjem

Stavka grafičarjev v Ljubljani je v popolnem razmahu. Listi sicer izhajajo v omejenem obsegu in polni napak, kar potrjuje, da opravlja delo nekaj »z velikimi žrtvami kupljenih« elementov, kakor priznava »Jutro«. Med tem elementi so tudi takozvani »bodoči inteligenti«, ki padajo v hrbet grafični organizaciji, organizaciji, ki nosi velik socialni riziko za svoje članstvo in se v tej borbi bori, da ohrani to, kar si je v 67. letih obstoja priborila. Ti »kupljeni« elementi zbuja ogorčenje med dijaško mladino in drugo umno inteligenco, ki najodločneje protestira proti sramoti, s katero se omadežuje ugled in morala dijaštva in inteligence. Če bivši tajnik nekdanjega mogočnega stranke snaži stroje in poizkuša tipkati, če se dijak ponujajo v službo ali jo opravljajo, je to po obrtnem zakonu tudi kaznjivo, ker se tiskarne ne nahajajo v položaju »vis maior«, ampak so same zakriville, da ni prišlo do normalne obnovitve tarifne pogodbe.

Pojasnili smo že vso zadevo. Toda, ker se javnosti hoče dopovedati, da je organizacija zakrivila stavko, oziroma nje vodstvo, moramo iznova pribiti nekaj dejstev, ki jih je »Jutro« zamolčalo, da bi zvrnilo krivdo na organizacijo.

»Jutro« predvsem **preklicuje**, da bi bila stavka politična, kakor je trdilo izpovednik. To je razumljivo, ker je borba v tem primeru **popolnoma socialnega značaja** in hoče le odbiti pripravljeni napad na tarifno pogodbo in socialno oškodovanje grafičnega delavstva.

Na jako prefrigan način so pripravljali napad na tarifno pogodbo. Ker je letos, dne 30. junija potekla tarifna pogodba v dravski banovini, in da se ne obnovi, so pogajanja za obnovo pogodb delodajalski zastopniki »taktično sabotirali«. Organizacija je zahtevala obnovo domače pogodbe vsaj za par let, zastopniki delodajalcev so se pa izgovarjali, da se mora skleniti pogodba za vso državo ali doma največ za eno leto. Organizacija soglasja z zahtevo po enotni tarifi, kolikor bi odgovarjala prilikam, čeprav je vedela, da obstoja tu namen, kako bi ob poteku enotne pogodbe pognali vse grafičarje v državi v stavko.

To zahtevo so delodajalci neprestano ponavljali. Sklenilo se je potem na pogajanjih, da se morajo pogajanja sklicati najkasneje 1. novembra ter končati do 1. decembra 1934 in s tem obnoviti pogodbeni odnošaji med podjetniško in delavsko organizacijo. Ta pogajanja se pa niso vršila. Organizacija je ponovno urgirala pogajanja pa ni dobila niti odgovora, ki bi ga že takt sam zahteval.

Temeljni vzrok gibanja je bil torej boj za pogodbo, in ker tiskarnarji, vsaj njih zastopniki, svoje prevzete dolžnosti niso izvršili, je prišlo do stavke.

Značilno je, kako »Jutro« brani Narodno tiskarno. Dne 28. junija je imela organizacija zadnja pogajanja z zastopniki delodajalcev. Delodajalci so stali absolutno na stališču enoletne pogodbe. V soboto in v nedeljo delodajalci niso dali nobenega glasu. V nedeljo zvečer, to je, 30. junija, pa je bil osobju vstop v Narodno tiskarno k nočnemu delu zabranjen, čeprav je še veljala tarifna pogodba. Sedaj se izgovarjajo na »sabotiranje« in da je osebje odreklo nadurno delo ob takratnih treh praznikih. Z ozirom na položaj je delavstvo nadure res odreklo. Toda v tarifni pogodbi, ki je takrat še veljala, je določeno, da sme organizacija zabraniti nadure, če to zahtevajo zaposlitvene razmere: določeno je pa tudi, da se sporazumno z organizacijo delavcev nadure lahko opravljajo, če to zahteva nujni interes. Takega sporazuma Narodna tiskarna ni iskala. **Narodna tiskarna je torej neopravičeno izprla delavstvo pred potekom pogodbe.** Že v ponedeljek jo je bolela glava. Sporočila je, da delavstvo ni odpuščeno in da v torek lahko nastopi službo. Toda tudi v torek je bila tiskarna zaprta. Šele po daljšem čakanju je bilo osebje pozvano, da pride posameznik v pisarno ter podpiše **osebno pogodbo** izven organizacije. Ta zahteva je bila za organizirane in zavodne grafičarje tako nemoralna, da so jo odklonili. Sedaj se je Narodna tiskarna vrgla na lov stavkokazov. Mažari, Nemci, dijaki, inteligenta, vse bi ji prav došlo, da zlomi grafičarsko organizacijo. S stavkokazi, ki niso najboljše kvalitete, sklepa pogodbe na tri leta in jim plača po 700 Din tedenske plače. Ob takih pogojih bi vstopilo tudi stavkujoče delavstvo rado zopet v delo. Ali je za organizacijo je prevelika, da bi merodajne osebe mogle pokazati vsaj deset gramov več umevanja za pravične zahteve grafičnega delavstva. Motijo se namreč gospodje, da se da organizacija, ki ima ogromen socialni pomen, streti z navadno aroganco.

Organizacija grafičarjev pri celotni akciji ni imela prav nobenega drugega namena, kakor da **prepreči grozečo stavko**, ki so jo pripravljali nekateri tiskarnarji s svojim ravnanjem.

Še na eno dejstvo opozarjamo. Z ravnanjem Narodne tiskarne se ne strinjajo vse tiskarne niti v Ljubljani, še manj v ostali državi. Iz krogov Narodne tiskarne so ponovno prihajale grožnje, da je tiskarna že

pripravljena, da sprejme boj z organizacijo grafičarjev. To je organizacija sama vedela. Nočni pouk stavkokazov, pošiljanje ljudi v inozemstvo v svrhu izvežbanja v grafični stroki, to je bilo znano. Vse to je pomenilo, da je tu potrebna posebna opreznost. In tako ni nič čudnega, če je bila organizacija previdna in če je firma ostentativno prva sama kršila tarifno pogodbo, in izživala delavstvo in njega organizacijo, da je pri njej najprej nastala stavka.

Iz navedenih podatkov je jasno razvidno, da zastopniki tiskarnarjev niso hoteli skleniti nove tarifne pogodbe in so se izgovarjali sedaj na predolgo dobo, sedaj na enotno tarifo, sedaj, da nimajo časa, da nimajo pooblastila in končno sploh niso hoteli izvršiti niti sklenjenih pogajanj, čemer bi bili v par mesecih lahko ustregli, če bi bili hoteli.

O baronskih plačah ne bomo več govorili, ker je tako očitane podlost. Pomožno delavstvo ima tudi po 60 do 120 Din na teden. Pomočniki imajo nekaj več, toda vzdržujejo z milijonskimi zneski nezaposlene, stare onemogle člane, podpirajo celo njih svoje. Vrše torej **občo socialno dolžnost** za velik krog svojih poklicnih tovarišev in tovarišic. Klika, ki se bori tu s tako velicemenco proti grafični organizaciji, se bori obenem proti ustanovi, ki je prokleta dolžnost gospodarstva in države, ne pa delavske strokovne organizacije.

Bolj nazorno razvoja borbe skoraj ni mogoče prikazati in zadostuje to popolnoma.

Grafičarji naj vztrajajo v svoji usiljeni borbi do zmage. Vsa pošena javnost pa mora že vendar biti prepričana, da je boj delavstva opravičen, ker ni bilo drugega izhoda.

Izgovarjajo se nekateri delodajalci tudi, da so danes drugačne gospodarske razmere kakor so bile in je treba tarifo prilagoditi. Tudi to je neresnično: zakaj pogodba določa, da se smejo plače zvišati ali znižati, če se razmere izpremenijo. To se je že zgodilo. Nikakor pa naj ne mislijo gospodje, da bo delavstvo popustilo glede kratkih dopustov, se izreklo za podaljšanje delovnega časa, za odpravo praznikov, ali kaj podobnega. Ne! To ni mogoče! **Tudi za delavce so danes drugačne razmere.**

Kaj bi še pisarili o zadevi. Jasno je, kakor na dlani, da se pogodbe ni hotelo skleniti, in je vsako zvrčanje krivde na delavstvo in organizacijo, kakor tudi vodstvo stavke dobro premišljen izgovor, ki naj bi ga javnost jemala za resnico.

In le vprašajte javnost! Ta Vam bo v brk povedala isto kakor mi.

Mobilfunk

[illegible]

The following table shows the results of the analysis of variance for the effect of the type of soil on the growth of the plants. The data are presented in the form of a table with the following columns: Type of Soil, Height (cm), and Weight (g).

[illegible]